

Тема 7.2

Що загрожує стабільному і безпечному існуванню сучасного світу

Тема передбачає дослідження суті й змісту глобальних проблем, аналіз шляхів і можливостей їх вирішення. Також ми проаналізуємо загрози, які стоять перед цивілізацією й поміркуємо над важливістю внеску кожного/кожної для їх подолання. Ви опрацюєте поняття: глобальні проблеми людства, міграція.

Ключові здобутки
у вивченні теми

3D

Досліджуємо глобальні ризики розвитку людської цивілізації.

Розуміємо причини та наслідки міграційних процесів в Україні та світі; взаємозалежність життя місцевої громади, України, Європи та світу.

Діємо, здійснюючи опитування.

Дискусія

Мій день у сучасному світі

- Ознайомтеся з поданою інформацією.
- Проаналізуйте свій вчорашній день, перелічіть, якими благами цивілізації ви користувалися, наприклад, електрика, тепла вода, транспорт, папір тощо.
- З якими викликами для сучасного світу пов'язані ці блага?
- Чи можете ви від них відмовитися?
- Що потрібно зробити, щоб їх зберегти?

Модуль 1

У чому суть глобальних проблем людства

Перед світовою цивілізацією відкрито нові можливості розвитку. Поява нових технологій, подальше освоєння космосу, інші досягнення, які вчора були фантазією, сьогодні є реальністю. Водночас з'являються нові виклики і загрози. Лише в останні десятиліття почали вивчати процеси, що відбуваються у природі й суспільстві з погляду виживання людської цивілізації.

Попередження людству

2017 року понад 15 тис. учених зі 184-х країн підписали документ, що описує глобальні загрози цивілізації — друге «Попередження людству» (перше «Попередження людству» вийшло 1992 року). Головна проблема, на думку авторів документа, — глобальна зміна клімату. Від 1992 року середня температура підвищилася більш ніж на півградуса за Цельсієм, а щорічні викиди вуглекислого газу зросли на 62 %. Також зменшилася кількість лісів, скоротилася кількість риби.

«Скоро буде надто пізно, щоб відхилитися від нашої траєкторії падіння», — зауважують вчені. Вочевидь, населення планети Земля стало на шлях відкритої конфронтації з природою. Дослідників турбує та міра шкоди, яку щорічно наносить людина своїм існуванням. Потенційно це може привести до виснаження озонового шару, винищення флори й фауни в океанах, лісах, а також інших негативних для людства наслідків.

Досліджуємо
і обговорюємо

Проаналізуйте подану інформацію. Обговоріть, чому звернення вчених називається «Попередження людству».

ГЛОБАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ:

- ✓ вимагають зусиль усієї світової спільноти;
- ✓ потребують невідкладних рішень;
- ✓ торкаються інтересів усіх народів і держав;
- ✓ мають планетарний, загальносвітовий характер;
- ✓ загрожують усьому людству;

Глобальні проблеми загалом є закономірним наслідком ситуації, що склалася на планеті Земля на межі ХХ–ХХІ ст.

Всесвітній економічний форум (ВЕФ) — міжнародна неурядова організація, яка базується в Женеві. Місією організації є «прагнення до поліпшення стану світу через залучення бізнесу, політичних, академічних та інших лідерів суспільства у формуванні глобальних, регіональних, галузевих завдань». Щорічна зустріч під егідою Форуму проводиться в Давосі (Швейцарія), щоб обговорити найбільш актуальні питання, що стоять перед світом.

ТОП-5 найбільш імовірних ризиків для сучасного світу визначають у щорічній «Доповіді про глобальні ризики», яку за традицією готують представники Всесвітнього економічного форуму напередодні зустрічі в Давосі. Мається на увазі, що саме співпраця між політиками, бізнесменами і громадянським суспільством сприятиме заміні короткострокових ситуативних рішень на довгострокові стратегії управління безпекою.

Розділ 7.2 Що загрожує стабільному і безпечному існуванню сучасного світу

Топ 5 глобальних ризиків у плані вірогідності

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
1	Колас цін на активи	Колас цін на активи	Колас цін на активи	Шторми і циклони	Глибокий розрив у доходах	Глибокий розрив у доходах	Нерівність доходів		Високий рівень вимушеної міграції		
2				Затоплення	Хронічний фінансовий дисбаланс	Хронічний фінансовий дисбаланс				Високий рівень вимушеної міграції	Масові катастрофи
3	Країни, що втрачають державність	Хронічні хвороби	Хронічні хвороби	Корупція	Зростання викидів парникових газів	Зростання викидів парникових газів	Безробіття і неповна зайнятість	Крах національних урядів	Невдалі спроби адаптуватися до кліматичних змін чи сповільнити їх	Головні природні катастрофи	Кібератаки
4	Різне зростання цін на нафту і газ	Прогалини в глобальному управлінні	Фінансові кризи	Зменшення біологічного різноманіття	Кібератаки	Кризи водопостачання	Кліматичні зміни	Державний колапс і кризи		Високий рівень терористичних атак	Шахрайство та викрадення даних
5	Хронічні хвороби у розвинутих країнах		Прогалини в глобальному управлінні	Кліматичні зміни	Кризи водопостачання	Старіння населення	Кібератаки	Високий рівень безробіття і неповна зайнятість	Головні природні катастрофи	Масові випадки шахрайства / викрадення даних	Невдалі спроби адаптуватися до кліматичних змін чи сповільнити їх

Топ 5 глобальних ризиків у плані впливу

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
1	Колас цін на активи	Колас цін на активи	Колас цін на активи	Фінансові кризи	Системні фінансові прорахунки	Системні фінансові промахи	Фінансові кризи	Водні кризи	Невдалі спроби адаптуватися до кліматичних змін чи сповільнити їх	Зброя масового знищення	Зброя масового знищення
2	Скорочення темпів глобалізації			Кліматичні зміни	Кризи водопостачання	Кризи водопостачання	Кліматичні зміни	Швидке та масове поширення інфекційних захворювань	Зброя масового знищення		
3		Різне зростання цін на нафту і газ	Різне зростання цін на нафту і газ		Брак їжі	Хронічний фінансовий дисбаланс	Водні кризи	Зброя масового знищення	Водні кризи	Водні кризи	Природні катастрофи
4	Різне зростання цін на нафту і газ	Хронічні захворювання	Хронічні захворювання	Колас цін на активи	Хронічний фінансовий дисбаланс		Безробіття і неповна зайнятість	Внутрішньодержавні конфлікти зі зовнішніми наслідками	Високий рівень вимушеної міграції	Значні природні катастрофи	Невдалі спроби адаптуватися до кліматичних змін чи сповільнити їх
5	Пандемії	Фінансові кризи	Фінансові кризи			Невдалі спроби адаптуватися до кліматичних змін чи сповільнити їх	Крах інфраструктури критичної інформації	Невдалі спроби адаптуватися до кліматичних змін чи сповільнити їх	Ціновий шок на енергію	Невдалі спроби адаптуватися до кліматичних змін чи сповільнити їх	Водні кризи

■ Економічні ■ Довкілля ■ Геополітичні ■ Соціальні ■ Технологічні

Досліджуємо
та обговорюємо

Проаналізуйте інформацію про діяльність Всесвітнього економічного форуму, скориставшись посиланням <http://bit.ly/3gZUQpf> Які головні загрози людству визначали експерти Всесвітнього економічного форуму (ВЕФ) у Давосі в різні роки?

Проаналізуйте головні загрози людству. Які тенденції прослідковуються у їхніх проявах?

Чи можете ви назвати приклади глобальних проблем, які локалізуються у вашому населеному пункті, регіоні, нашій країні?

Модуль 2

Як міграція впливає на ситуацію у світі та Україні

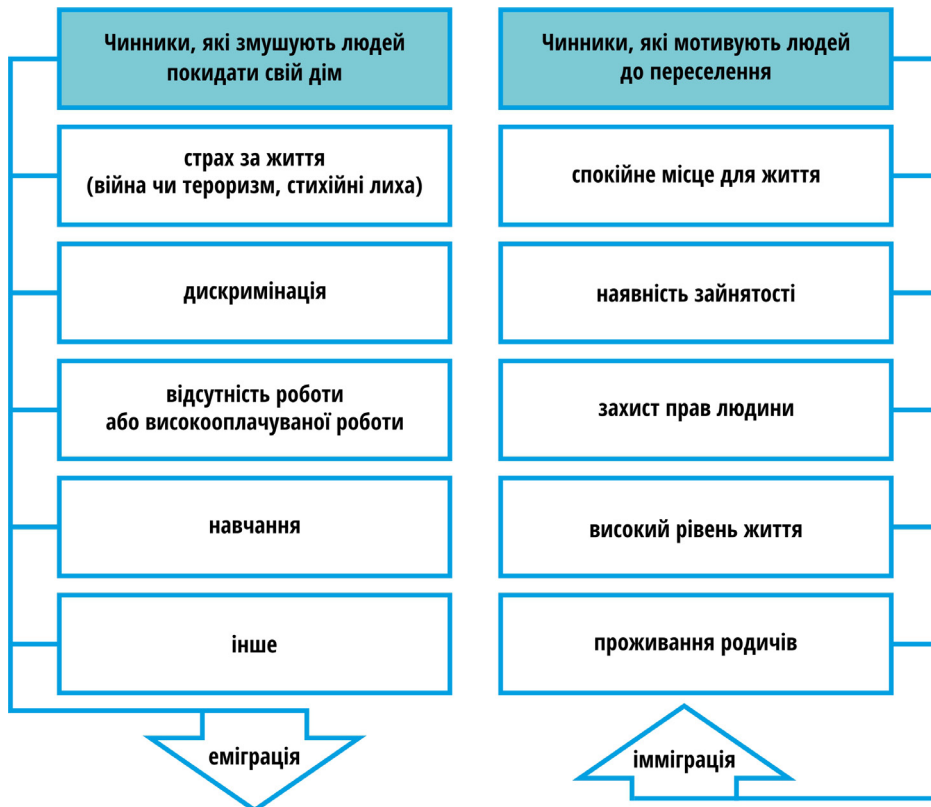
■ **Міграція населення** (лат. *migratio* — переселення) — переміщення людей через кордони тих чи інших територій зі зміною місця проживання назавжди або на певний тривалий час.

■ **Зовнішні міграції** — це переміщення населення між країнами, групами країн. Характеризуючи зовнішні міграції, користуються термінами *еміграція* (виїзд населення із країни), *імміграція* (в'їзд населення в країну). Якщо людина залишила свою країну, вона стає **емігрантом**, а при в'їзді до іншої країни відповідно **іммігрантом**.

■ **Внутрішні міграції** — це переміщення населення в межах тієї чи іншої країни, між її регіонами, населеними пунктами.

Історію людства можна назвати епохою людських переселень. Депортації, стихійні лиха, економічні умови, військові дії, матеріальні причини примушували людей залишати порожніми рідні домівки й нажити добро та розпочинати на новому місці все спочатку. Зміна оточення на нове — тривале чи короточасне — пов'язана для мігрантів як зі сподіваннями, так й з небезпеками. Прибульців, зазвичай, тривалий час вважають «чужими». Проте також цінують переселенців як фахівців, які привозять зі собою на нову батьківщину ремісничі чи мистецькі вміння і цікавий досвід. Нерідко вони впливають на культуру місцевого населення та спричиняють зміни у способі їхнього життя.

Слово «міграція» означає — рух населення, метою якого є зміна проживання назавжди чи на певний період. Міграціями зазвичай вважають масові переселення людей під впливом певних історичних процесів. Найбільш поширеними **мотивами міграцій** є економічні, соціально-побутові, політичні, релігійні, воєнні чинники, а також стихійні лиха.

Розділ 7.2 Що загрожує стабільному і безпечному існуванню сучасного світу

Розглядаємо і обговорюємо

- Проаналізуйте причини еміграції та імміграції.
- Наведіть відомі вам приклади таких міграцій в Україні та інших країнах світу та обговоріть їх.

Web-активність

- Ознайомтеся із статистикою (QR-код) щодо міграцій, визначеною у ході дослідження організацією CEDOS і визначте:

- динаміку збільшення кількості біженців у світі;
- розподіл біженців за регіонами світу;
- основні країни ЄС, які приймають біженців.

Міграційні процеси, що постали перед людством, значним чином стосуються й України. У 2022 році Україна стала об'єктом повномасштабного вторгнення з боку рф. Станом на березень 2023р за даними Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій зареєстровано понад 5 мільйонів внутрішньо переміщених осіб (ВПО). Майже така ж кількість українців знайшла тимчасовий притулок за межами України.

Досліджуємо і обговорюємо

У моєму класі з'явилися новенькі хлопці (вимушені переселенці — прим. авт.). Ми зустріли їх спокійно і допомагали адаптуватися: розповіли їм про вчителів і про школу, показали наше красиве місто. Їм сподобалося наше місто, але все ж у їхніх серцях залишається рідне місце проживання. Ми часто збираємося і спілкуємося на різні теми. Наше місто люб'язно прийняло біженців і дало їм притулок.

Ігор К., 15 років, м. Біла Церква

Місто Дніпро, в якому я живу, розташоване неподалік від зони воєнних дій. До нас приїхало багато людей — переселенців. У нашому класі також є діти, які переїхали сюди жити. Я розумію, що відчують ці люди, і що довелося їм подолати. Вони залишили своїх друзів та змушені були покинути рідну домівку. Я і мої однокласники, а також вчителі намагаємося допомогти їм. З їх появою наш клас став ще дружніший та більш згуртований. Вони стали прикладом для нас, що не потрібно здаватися та опускати руки. Зараз ми з ними як одна родина.

Євген Я., 16 років, м. Дніпро

- Ознайомтеся із думками ваших ровесників про переселенців.
- *Із якими проблемами стикаються внутрішньо переміщені особи (ВПО) в Україні та за кордоном?*
- *Як місцеве населення реагує на новоприбулих із числа ВПО? Чим вони можуть їм допомогти?*

Застосуйте набуті знання і досвід

- Відшукайте у своїй громаді людей, які нещодавно переїхали до вас, чи поспілкуйтеся в соціальних мережах з тими, які залишили свій край. Поставте їм декілька запитань.
- *Що змусило їх змінити місце проживання?*